

УДК 005.8:004.65:339.187

Бойченко Д. В., аспірант
ДННУ «Академія фінансового управління»

ВИКОРИСТАННЯ ERP-СИСТЕМ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕРОПЕРАБЕЛЬНОСТІ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ДАНИХ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄДИНОГО ПРОСТОРУ ДАНИХ ПРО ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ ЄС (PPDS)

У контексті цифрової трансформації публічних закупівель, ERP-системи (Enterprise Resource Planning) відіграють ключову роль як технічна та аналітична основа для реалізації data-driven strategy (DDS) на державному і місцевому рівнях в усіх країнах ЄС [2]. Впровадження дозволяє забезпечити скоординоване управління закупівельними процесами, інтеграцію фінансових і логістичних даних на всіх рівнях, а також підвищити прозорість і ефективність бюджетного планування.

З 2016 року, відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі», Система електронних закупівель (ЕЗЗ) стала обов'язковою для всіх державних замовників [1], що створило передумови для подальшої стандартизації даних та впровадження ERP-рішень як інструменту стратегічного управління. У межах євроінтеграційного курсу України особливого значення набуває відповідність національних систем управління закупівлями вимогам Єдиного простору даних про публічні закупівлі ЄС (Public Procurement Data Space, PPDS) [3]. Цей простір, як частина Європейської стратегії даних, передбачає відкритість, повторне використання та інтероперабельність закупівельних даних на основі стандартизованих форматів, зокрема eForms та eProcurement Ontology [4].

ERP-системи можуть виступати мостом між українською ЕЗЗ та PPDS, забезпечуючи структуровану передачу даних, відповідність європейським таксономіям, а також інтеграцію з аналітичними модулями для оцінки ефективності закупівель, що рекомендовано для країн-членів ЄС та партнерів ОЕСР [5]. Це відкриває нові можливості для участі України в європейських механізмах моніторингу, порівняння та стратегічного планування закупівель.

Аналітична таблиця 1 демонструє порівняльну характеристику ключових функціональних компонентів ERP-систем, що використовуються у сфері публічних закупівель, із вимогами Єдиного простору даних про публічні закупівлі ЄС (PPDS). Такий підхід дозволяє оцінити потенціал ERP-рішень як інфраструктурної основи для забезпечення інтероперабельності, стандартизації та прозорості закупівельних даних.

В процесі впровадження концепції Data-Driven Strategy (DDS), ERP-системи виступають технічним мостом між національними процедурами управління бюджетними коштами та європейськими стандартами відкритих даних. Таблиця також окреслює стратегічну відповідність ERP-компонентів вимогам PPDS, що є критично важливим для інтеграції України до цифрової екосистеми ЄС у сфері закупівель, як частини Спільного ринку ЄС, Європейського економічного простору.

До найбільших викликів при впровадженні інтеграції ERP до PPDS належать технічна інтероперабельність (відсутність уніфікованих форматів даних між українськими ERP-системами та стандартами PPDS щодо eForms, XML, RDF), і

відповідно потреба введення стандартизованих форматів ведення закупівель на місцевому рівні. Необхідність створення шлюзів (data bridges) для передачі даних у машиночитному вигляді та вироблення єдиної моделі даних для муніципальних ERP-рішень, має вирішуватись у партнерстві українських науковців та практиків, в поточних додаткових розробках із вдосконалення ESG/SPP-модулів, що забезпечить наявність вбудованих механізмів для обліку сталих критеріїв, та відповідної нормативної бази для обов'язкового врахування ESG у закупівлях.

Таблиця 1. Співставлення функціоналу ERP-системи з вимогами PPDS

Компонент	Функціонал ERP-систем у закупівлях	Вимоги PPDS (ЄС)	Стратегічна відповідність
Управління даними	Централізований облік закупівель, бюджетів, контрактів	Відкриті, машиночитні дані; підтримка eForms	ERP може бути джерелом структурованих даних для PPDS
Інтероперабельність	Інтеграція з фінансовими, логістичними та юридичними модулями	Сумісність з європейськими таксономіями, eProcurement Ontology	Потрібна адаптація форматів і API для відповідності стандартам
Аналітика та звітність	Вбудовані BI-модулі, звіти про ефективність, ризики, витрати	Аналітична доступність для наднаціонального моніторингу	ERP може генерувати звіти для PPDS, якщо забезпечено сумісність
Прозорість і аудит	Відстеження змін, контроль доступу, логування	Вимога до відкритості, можливість зовнішнього аудиту	ERP підтримує прозорість, але потрібна інтеграція з відкритими платформами
ESG та SPP-модулі	(опціонально) Можливість включення екологічних та соціальних критеріїв	Вимога до врахування сталих закупівель, ESG-індикаторів	Потрібна модернізація ERP для підтримки ESG-даних

Недостатній рівень цифрової компетентності серед закупівельників може включати певний опір змінам у процесах закупівель, особливо на рівні малих замовників, що вимагає додаткових зусиль в освітніх програмах та методичному супроводі процесу.

Інтеграція ERP-систем, як транзитного механізму між українською ЄСЗ та Єдиним простором даних ЄС (PPDS), потребує системного наукового супроводу, який забезпечує узгодження між форматами даних, екологічними індикаторами та вимогами європейських директив. Саме міждисциплінарна експертиза у сферах цифрової стандартизації, екологічного нормування, математичного моделювання, публічних фінансів та управління даними, є критичною для розробки життєздатної моделі інтеграції.

Залучення наукових установ і практиків дозволяє не лише адаптувати ERP-рішення до європейських стандартів, а й сформувати методологічно обґрунтовану архітектуру закупівель України як інструменту сталого розвитку, прозорості та стратегічного планування.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII.
2. European Integration Portal. Public procurement – Partnership with EU. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/en/partnership/purchase>.
3. Public Procurement Data Space. European Data Portal. URL: <https://data.europa.eu/en/PPDS>.
4. European Institute of Public Administration. The future of public procurement: deploying the PPDS. URL: <https://www.eipa.eu/blog/the-future-of-public-procurement-deploying-the-new-public-procurement-data-space-ppds>.
5. OECD. Public Procurement Toolbox: e-Procurement and data standards. URL: <https://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox>.